Verslag Participatie
Omgevingsvisie
Leidschendam-Voorburg

Leidschendam-
Voorburg

Brief van de wethouder

Leidschendam-Voorburg is een levendige gemeente. De inwoners van onze kernen Leidschendam, Voorburg en Stompwijk ontplooien een tal van activiteiten, hebben vaak veel kennis van zaken, en zijn – durf ik te zeggen – behoorlijk creatief. Ik ben er trots op dat wij als een van de populairste woongemeenten van Nederland, zoveel betrokkenheid bij onze toekomst mogen ervaren van onze inwoners.

De afgelopen maanden heb ik (bijna) alle participatiebijeenkomsten bijgewoond die voor de omgevingsvisie werden georganiseerd. En steeds viel me op dat de deelnemers niet over een nacht ijs waren gegaan als het gaat over de toekomst van onze gemeente. Ze hadden duidelijke boodschappen en vaak al goed nagedacht over de wensen van hun buren en de opgaven waar onze gemeente voor staat.

De opbrengst van deze bijeenkomsten is inspirerend en heeft zeker effect op de uiteindelijke omgevingsvisie. Het is nu aan ons om samen met de gemeenteraad een aantal scherpe keuzes te maken, en daarover weer in gesprek te gaan.

Ik heb daar alle vertrouwen in. Dank voor al jullie inzet!

Philip van Veller
Wethouder Financiën, Regionale samenwerking, Inkomensregelingen en Omgevingswet

Introductie

Participatie is een belangrijke pijler van onze omgevingsvisie. Met goede participatie creëren we een gedragen omgevingsvisie, waarbij we luisteren naar elkaar, en ruimte bieden voor ideeën.

In de tweede helft van 2023 hebben we volop gepraat, geluisterd en ideeën opgehaald. We hebben een goed beeld gekregen van de thema's die voor Leidschendammers, Voorburgers en Stompwijkers belangrijk zijn.

Daarmee zijn we er nog niet. Nu de eerste fase is afgerond, gaat de gemeente tekenen, rekenen en verder schrijven aan de ambities. Daarna is het woord weer aan de inwoners: zien zij hun ideeën terug in de concepten? Missen er thema's? Is de juiste balans gevonden tussen sturing en ruimte voor initiatief?

We presenteren graag deze tussenstand en zien enorm uit naar het vervolg.

Wat hebben we gedaan?

Luisteren. Vertellen. Filmen. Discussiëren. Ontwerpen. Ideeën genereren. Online. Offline. Op straat. In buurthuizen, kerken en de mooie raadshuizen van Voorburg en Leidschendam.
We hebben in 2023 op zoveel mogelijk manieren contact gezocht met de inwoners van Leidschendam-Voorburg. Inwoners zijn divers, dus waren de middelen die we daarvoor inzetten dat ook.

Veel mensen bezochten de bijeenkomsten, maar soms was het beter als we naar hen toe gingen. Op straat troffen we weer andere mensen aan die graag de tijd namen om hun visie op een plek te delen. Scholieren gingen aan de slag met een ontwerpopdracht en het inwonerspanel hield ons scherp op thema's en proces.

Als we al die input teruglezen, vinden we veel bruikbare ideeën en herkenbare wensen en zorgen. Als we eraan terugdenken, is het net alsof in dat regenachtige jaar heel vaak de zon scheen.

527 deelnemers bezochten een bijeenkomst

130 jongeren gaven hun mening

35 bewoners lieten zich op straat interviewen

72 panelleden dachten mee

248 ideeën werden online op de kaart gezet

Bijeenkomsten Op de kaart

Inwonerspanel

De gemeente vindt het belangrijk dat zoveel mogelijk verschillende mensen mee kunnen denken over de toekomst van Leidschendam-Voorburg. Een speciaal inwonerspanel heeft daarom meegedacht over de omgevingsvisie. Het panel bestaat uit willekeurig gelote inwoners, verspreid over de kernen Voorburg, Stompwijk en Leidschendam.

Online Kennismaking

Op 14 september 2023 kwamen de panelleden online bijeen voor een eerste kennismaking met elkaar en met de omgevingsvisie. Na een korte toelichting van de gemeente gingen de deelnemers in kleinere groepen met elkaar in gesprek over hun motivatie om deel te nemen aan het panel. Sommigen benadrukten dat zij een positieve toekomst voor hun kinderen in de gemeente willen bevorderen, anderen wilden meedenken over hun leefomgeving.

"Ik ben een geboren en getogen Voorburger, net als mijn ouders die hier nog steeds wonen. Hopelijk willen en kunnen mijn kinderen hier ook nog wonen in 2050."

Lunch

Onder het genot van een lekkere lunch praatten de panelleden en de gemeente op 28 oktober 2023 verder over de omgevingsvisie. Ze bespraken de uitkomsten van de kernbijeenkomsten en wisselden wensen en zorgen met elkaar en de gemeente uit. De panelleden gaven aan in de toekomst graag meer groen, minder autoverkeer, en meer klimaatmaatregelen te zien. Ook was er gelegenheid om voor participatiebijeenkomsten onderwerpen aan te dragen, zoals de energietransitie, verkeersproblematiek en het proces van het opstellen van de omgevingsvisie.

Afsluitende bijeenkomst

Op 29 december 2023 kregen de panelleden de gelegenheid om input te leveren op de ambities van de verschillende perspectieven voor de omgevingsvisie. Speciale aandacht werd besteed aan groen, de energietransitie en Smart-city. De deelnemers adviseerden het projectteam om te focussen op wandelen, fietsen en openbaar vervoer. Ook gaven ze de overweging mee om bedrijventerreinen meer te specialiseren. Ten slotte was een meerderheid van de panelleden voor een hoge ambitie tot verduurzaming in de omgevingsvisie, met een wijkgerichte aanpak.

Scan de QR-code en ontmoet het inwonerspanel!

“Investeer in het hergebruiken van bestaande ruimtes op alternatieve manieren, zoals multifunctioneel gebruik en herbestemming.”

“We moeten streven naar een goede mix van recreatieve voorzieningen, het behouden van een dorpsgevoel en het behouden van groen.”

“Met beperkte ruimte is het cruciaal om hoogwaardige kleine woningen te bouwen.”

Kernbijeenkomst Leidschendam

25 september 2023

Kernbijeenkomst Leidschendam

Raadhuis in Leidschendam

~ 50 bezoekers

Bij de kernbijeenkomst Leidschendam werd voor het eerst input gevraagd van inwoners. De aanwezigen konden zelf kiezen over welke thema's ze het wilden hebben, van mobiliteit tot duurzaamheid. In de gesprekken kwamen de onderwerpen woningbouw en straatinrichting veel naar voren.

Kleinere woningen mét wijkvoorzieningen

Veel inwoners waren het erover eens dat er meer woningen nodig zijn, al waren er wel discussies over hoeveel huizen erbij moeten komen. Wat deelnemers vooral aangaven was dat woningen geschikt moeten zijn voor 1 of 2 personen, zodat starters of ouderen makkelijker een woning kunnen vinden. Dit zou de doorstroom van ouderen uit eengezinswoningen stimuleren, zodat ook jonge gezinnen makkelijker een woning kunnen vinden. Een cruciaal punt bij de bouw van de nieuwe wijken is de aanwezigheid van primaire voorzieningen (zoals een supermarkt, huisarts en kapper). Ook de aanleg van ov-verbindingen moet onderdeel zijn van de plannen.

Groen behouden en verkeersveiligheid voetgangers en fietsers verbeteren

"Groen is een van de sterkste punten van de gemeente Leidschendam-Voorburg" zei één van de deelnemers. Veel deelnemers waren het erover eens dat de gemeente moet proberen het groen te behouden en waar mogelijk te vergroten. Daarnaast gaf een aantal deelnemers aan dat verkeersveiligheid van voetgangers en fietsers voorop moet staan en dat deze op sommige plekken nu matig is. Suggesties zijn een autoluw centrum, meer fietsstraten waar de auto te gast is en vaker het fietspad scheiden van de autoweg.

Figuur 1: Top 3 genoemde onderwerpen tijdens de bijeenkomst.

"Alle nieuwe woningen en bedrijfsgebouwen moeten aardgasvrij en CO2 neutraal zijn."

"Vergroen het Damplein!"

"Kijk bij het maken van plannen naar de hoeveelheid mensen in plaats van naar de hoeveelheid woningen."

"Bij KJ44 kan je hoog gaan bouwen, bijvoorbeeld voor een zorgflat. Er zijn daar al goede gezondheids-voorzieningen."

Figuur 2: Genoemde ideeën tijdens de kernbijeenkomst in Leidschedendam.

“Stop met het bebouwen van groene gebieden, daar zijn de bewoners in 2050 dankbaar voor.”

“De route tussen de viswinkel en de sluis is gevaarlijk voor fietsers, doe hier wat aan.”

“De jongere generatie is minder bezig met hard werken. Liever een goed leven, dan de ‘meer meer meer’ mindset.”

Kernbijeenkomst Voorburg

De bijeenkomst in Voorburg had dezelfde opzet als in Leidschendam. In de tafelgesprekken kwamen diverse onderwerpen, zoals biodiversiteit, fietsveiligheid en voorzieningen, aan bod.

Biodiversiteit stimuleren

Inwoners benadrukten het belang van divers groen dat verder gaat dan alleen het planten van bomen. De focus lag op het stimuleren van tuineigenaren om hun tuinen groener en biodiverser te maken. Suggesties waren subsidies of het verstrekken van gratis bomen. Ook werd gesuggereerd om andere plekken, zoals gevels en daken, te vergroenen. De flats in Voorburg-Noord werden genoemd als geschikte locaties hiervoor.

Figuur 3: Top 3 genoemde onderwerpen tijdens de bijeenkomst.

4 oktober 2023

Kernbijeenkomst Voorburg

Koningkerk Voorburg

~ 40 bezoekers

Meer ruimte voor de fiets

Veel deelnemers vonden een duurzame bereikbaarheid binnen de 15-minutenstad essentieel. Het creëren van meer ruimte voor fietsers moet dan de nadruk krijgen. Voorgestelde maatregelen omvatten een maximumsnelheid van 30 km/u voor auto's, bredere fietsstroken en -straten, eenrichtingsverkeer en timers bij stoplichten. Ook de regulering van elektrische fietsen is belangrijk.

Ontmoetingsplekken, zowel binnen als buiten

De behoefte aan voorzieningen die aansluiten bij de bevolkingsgroei werd vaak genoemd. De focus moet dan liggen op het creëren van meer publieke ontmoetingsruimten, bijvoorbeeld extra buitenruimtes, zoals meer wijkgebouwen, sportplekken, bankjes en picknicktafels. Specifieke aandacht ging uit naar ontmoetingsplekken voor jongeren en ouderen die niet in een verzorgingstehuis wonen.

"Maak nieuwe woningen groter, zodat er ruimte is voor thuiswerken."

"Breng het Marianne-viaduct onder de grond zodat de Tuin van Hofwijck zo groot kan worden als vroeger en er woningen kunnen komen."

"Verbindingen binnen de regio zijn nu te traag. Maak meer gebruik van lightrail verbindingen!"

"Plaats buurtbatterijen voor lokale opslag van stroom opgewekt door bijvoorbeeld zonnepanelen."

Figuur 4: Genoemde ideeën tijdens de kernbijeenkomst in Voorburg.

“Een warmtepomp per huishouden kost veel geld. Misschien is een warmtenet op basis van geothermie een voordeligere optie.”

“Het is noodzakelijk dat de gemeente groeit maar het is ook belangrijk om groen en het historische karakter te behouden.”

“Het is voor jongeren belangrijk om een leuke ontmoetingsplek te hebben naast The Mall.”

Kernbijeenkomst Stompwijk

26 oktober 2023

Kernbijeenkomst Stompwijk

Dorpspunt

~ 100 bezoekers

Tijdens de bijeenkomst in het Dorpspunt konden de inwoners uit Stompwijk meedenken over de prioriteiten die de gemeente moet stellen voor de toekomst van Stompwijk en het buitengebied. De gesprekken gingen over verschillende onderwerpen, waaronder de toekomst van de boerderijen, het aanbod van woningen in Stompwijk, en de veiligheid en bereikbaarheid van het verkeer.

Toekomst van de erven

Inwoners van Stompwijk uitten de wens om boeren de mogelijkheid te geven om hun erven anders te gebruiken, bijvoorbeeld voor het ontwikkelen van woningen, kinderopvang en theehuizen. Regelgeving vormt nu vaak een belemmering voor deze initiatieven. De inwoners benadrukten de rol van de gemeente om deze initiatieven mogelijk te maken met aandacht voor zowel vernieuwd gebruik van de erven als het behoud van agrarische activiteiten.

Figuur 5: Top 3 genoemde onderwerpen tijdens de bijeenkomst.

Meer woningen voor Stompwijkse starters en senioren

In Stompwijk is een tekort aan woningen voor zowel senioren als jongeren en starters, met speciale aandacht voor mensen uit Stompwijk zelf. Inwoners pleitten voor het aanpakken van leegstand in het centrum. Nieuwbouw van woningen moet met name in de kern van het dorp plaatsvinden in plaats van aan de randen.

Bereikbaarheid en verkeersveiligheid

Veel bezoekers noemden de beperkte bereikbaarheid van Stompwijk, zowel met de auto, het openbaar vervoer als de fiets. Zij riepen op tot de aanleg van een OV-verbinding en een extra brug over de Vliet. Het behoud van de busverbinding in Stompwijk zelf is van groot belang met het oog op de mobiliteit van ouderen in het dorp. Tegelijkertijd werd de verkeersveiligheid op de Stompwijkseweg als een dringend probleem gezien. De deelnemers wezen op de onveilige situatie voor fietsers en voetgangers met veel doorgaand verkeer en sluipverkeer vanaf de A4. Als oplossing noemden zij verkeersborden, lagere maximumsnelheden en een aparte fietsstrook. Ook gaven zij de suggestie voor een tweede rotonde op de N206.

Figuur 6: Genoemde ideeën tijdens de kernbijeenkomst in Voorburg.

“We moeten zorgen dat iedereen die wil blijven boeren dat gewoon kan blijven doen, binnen de mogelijkheden die er zijn.”

“Er zijn in Stompwijk veel lokale initiatieven. De gemeente moet meer initiatieven omarmen, proactief zijn en meer in oplossingen denken dan in problemen.”

“De vitaliteit van het dorp is belangrijk en hangt af van kleinschalige ondernemers. Er is in Stompwijk behoefte aan maatwerk per ondernemer.”

Jongeren

Bij het opstellen van de omgevingsvisie besteedt de gemeente extra aandacht aan de mening van jongeren. Om hun standpunten te horen zijn er twee bijeenkomsten georganiseerd.

Denktank

Op 3 oktober 2023 konden jongeren meedenken over hoe de gemeente eruit moet zien in de toekomst. Eerst mochten zij op de kaart aanwijzen wat hun favoriete plek is in Leidschendam-Voorburg. Dat waren The Mall of the Netherlands, scoutingverenigingen en de buurt Damcentrum. Veel jongeren zien ook hun eigen huis als hun favoriete plek. Daarna gingen de jongeren in gesprek over parken en windmolens. De jongeren vonden veel buitenplekken belangrijk. Het voorstel was meerdere kleine parken te maken met elk een eigen karakter, zoals sport of ontspanning.

"Als ik in Leidschendam rondkijk, vind ik bijna geen hangplekken buiten voor 12-16 jaar. Bouw wat fijne zitplaatsen en basketbal- of voetbalplaatsen."

"Ik ben wel voor meer parkeerplekken, maar alleen voor elektrische auto's."

"We moeten niet bang zijn om het straatbeeld in te leveren voor het klimaat."

Brugklas project

Vier brugklassen van het Technasium Veurs Lyceum kregen op 11 december 2023 les over de omgevingsvisie. Ze kregen uitleg over wat de gemeente is en wat een omgevingsvisie inhoudt. Daarna konden zij hun mening geven over een aantal onderwerpen.
De scholieren vinden buiten zijn en een groene buurt heel belangrijk. Ze zien graag meer groen en plekken waar jongeren van boven de 12 buiten kunnen hangen. Parkeergelegenheid is ook belangrijk, maar niet als het ten koste gaat van het groen.
De verkeersveiligheid en drukte kan beter, vooral in het gebied rondom The Mall. Deze jongeren vinden The Mall de leukste plek in de gemeente, net als het zwembad en de sluisjes.

Leidschendam Noord

In het Bridgehome kwamen zo'n 80 inwoners van Leidschendam Noord samen voor een bijeenkomst, waarbij taalondersteuners in het Arabisch, Turks, Syrisch, Irakees en Berbers aanwezig waren. Tijdens de bijeenkomst noemden de inwoners een grote behoefte aan een buurthuis en locaties voor familiebijeenkomsten. Voor jongeren is er behoefte aan een ontmoetingsplek die altijd open is. Veel vrouwen pleitten voor meer sportplekken speciaal voor vrouwen, zoals fitness en zwemmen. Een belangrijk punt is dat het openbaar vervoer toegankelijker en betaalbaarder moet zijn.

"Een muziekfestival in de buurt zou leuk zijn voor jongeren. Inwoners zouden graag meehelpen organiseren."

"Een sportschool in Leidschendam wordt gemist. Het is van belang dat deze wel betaalbaar is; 25-30 euro per maand is te veel."

Maatschappelijke partners

Voor maatschappelijke partners zoals woningcorporaties en bewonersverenigingen werd een inloopbijeenkomst georganiseerd. Na een presentatie gingen zij in kleinere groepen met elkaar in gesprek.

Tijdens de bijeenkomst spraken maatschappelijke partners veel over verkeerskwesties met speciale aandacht voor de Huygenstunnel en de toenemende overlast van autoverkeer. Uitvoerig werd gesproken over voorzieningen voor ouderen en inwoners in een kwetsbare situatie. Van belang is dat deze gelijkmatig over de gemeente worden verdeeld.

Ketenpartners

Voor de ketenpartners, zoals de omliggende gemeentes, de provincie Zuid-Holland en de waterschappen, was er ook een bijeenkomst. Sommige gemeenten hadden al ervaring met het opstellen en uitvoeren van omgevingsvisies, dus die konden advies geven. Zo werd er bijvoorbeeld genoemd dat het belangrijk is om duidelijke keuzes te maken, zodat de omgevingsvisie genoeg richting geeft.

Ook werd er tijdens de bijeenkomst gesproken over regionale verbindingen met het openbaar vervoer en de auto. Daarnaast was er veel aandacht voor klimaatadaptatie en duurzame woningbouw, om de nieuwe woningen zo toekomstbestendig mogelijk te maken.

Online punten op de kaart

Tussen augustus 2023 en januari 2024 konden inwoners van Leidschendam-Voorburg ook online input leveren door het zetten van een 'Punt op de kaart'. In totaal hebben 249 mensen op deze manier hun wensen en ideeën ingebracht.

Scan de QR-code en zie de punten op de kaart

Verkeersveiligheid

Via de punten op de kaart vragen inwoners aandacht voor een brug over de Vliet, voor verkeersveiligheid en voor (onderhoud van) groen. Een deel van de ingediende punten op de kaart gaat bijvoorbeeld over de kruising Westvlietweg-Virulylaan en de fietsersuitgang bij Park Leeuwenbergh.

Faciliteer fietsers en maak 30 km zones

Ook vragen inwoners aandacht voor (het onderhoud van) fietspaden en ruimte voor wandelaars. Daarnaast benoemen inwoners de knellende verkeersdrukte en parkeerproblemen rondom The Mall.

Groen behouden en creëren

Bovendien geven inwoners aan dat het onderhoud van bestaande groenvoorzieningen beter kan, dat de groene polders bewaard moeten blijven en dat er meer groen in de versteende wijken mag komen.

eidschendam
Voorburg